

Specifické potřeby osob s omezenou schopností pohybu

Ing. arch. Jan Tomandl, Ph.D.

20.9.2024

Den bez bariér

Obsah

- Legislativní prostředí
- Obecné zásady přístupnosti

Legislativní prostředí

Legislativní ukotvení

Od 1.1.2024

Zákon č. 283/2021 Sb. Stavební zákon

- Nově definuje termín přístupnost a řadí jej mezi základní požadavky na stavby

Od 1.7.2024

Vyhláška č. 146/2024 Sb. Vyhláška o požadavcích na výstavbu

- Jednotný prováděcí předpis (obsahuje i požadavky na přístupnost)
- Obsahuje pouze funkční požadavky, dále odkazuje na příslušnou normu

Od 1.8.2024

ČSN 73 4001 Přístupnost a bezbariérové užívání

- Upořádání konkrétních technických požadavků na přístupnost na jednom místě
- Obsahuje schémata řešení, výkladové texty, odkazuje na další ČSN (probíhající revize)

Legislativní ukotvení

Rozdělení zmocnění mezi Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo dopravy

MMR – požadavky na pozemní stavby

MD – požadavky na dopravní stavby (včetně komunikací pro pěší)

Na ČSN 73 4001 Přístupnost a bezbariérové užívání bude odkazováno:

- Vyhláškou MMR o požadavcích na výstavbu,
- Úpravou dosavadních legislativních materiálů MD

Probíhá revize dalších ČSN, na které odkazovaly prováděcí předpisy starého stavebního zákona

Zákon č. 283/2021 Sb. Stavební zákon – Definice přístupnosti § 13

Úmluva Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením

- Univerzální design – navrhování výrobků, vybavení, programů a služeb tak, aby je mohly v co největší míře využívat všechny osoby bez nutnosti úprav.

ČSN EN 17210 (734002) – Přístupnost a využitelnost zastavěného prostředí

- Přístupnost staveb, částí staveb nebo venkovního zastavěného prostředí lidem bez ohledu na zdravotní postižení, věk nebo pohlaví, aby mohli získat přístup do nich nebo jejich částí, používat je a vycházet z nich.

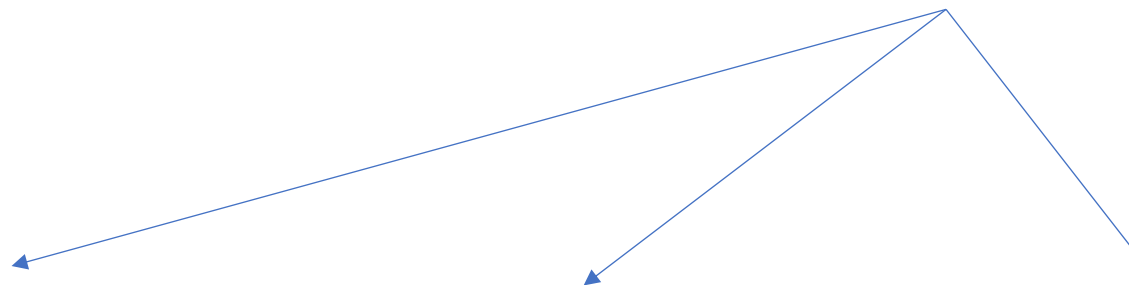
Vyhláška č. 398/2009 Sb. (do 31.12.2023)

- Bezbariérové užívání staveb – užívání osobami s pohybovým, zrakovým, sluchovým a mentálním postižením, osobami pokročilého věku, těhotnými ženami, osobami doprovázejícími dítě v kočárku nebo dítě do tří let (dále jen „osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace“).

Zákon č. 283/2021 Sb. Stavební zákon

- Přístupnost – vytváření podmínek pro samostatné a bezpečné využití pozemků a staveb osobami s pohybovým, zrakovým nebo sluchovým postižením, osobami pokročilého věku, těhotnými ženami a osobami doprovázejícími dítě v kočárku nebo dítě do 3 let (dále jen „osoba s omezenou schopností pohybu nebo orientace“) s cílem bezbariérového užívání.

Cílová skupina

Zákon č. 283/2021 Sb. Stavební zákon – Základní požadavky na stavby § 145

- a) mechanická odolnost a stabilita,
- b) požární bezpečnost²⁶⁾,
- c) ochrana zdraví²⁷⁾,
- d) ochrana životního prostředí²⁸⁾,
- e) bezpečnost a přístupnost při užívání, provozu a údržbě,**
- f) úspora energie²⁹⁾,
- g) udržitelné využívání přírodních zdrojů³⁰⁾.

Zákon č. 283/2021 Sb. Stavební zákon – Základní požadavky na stavby § 149

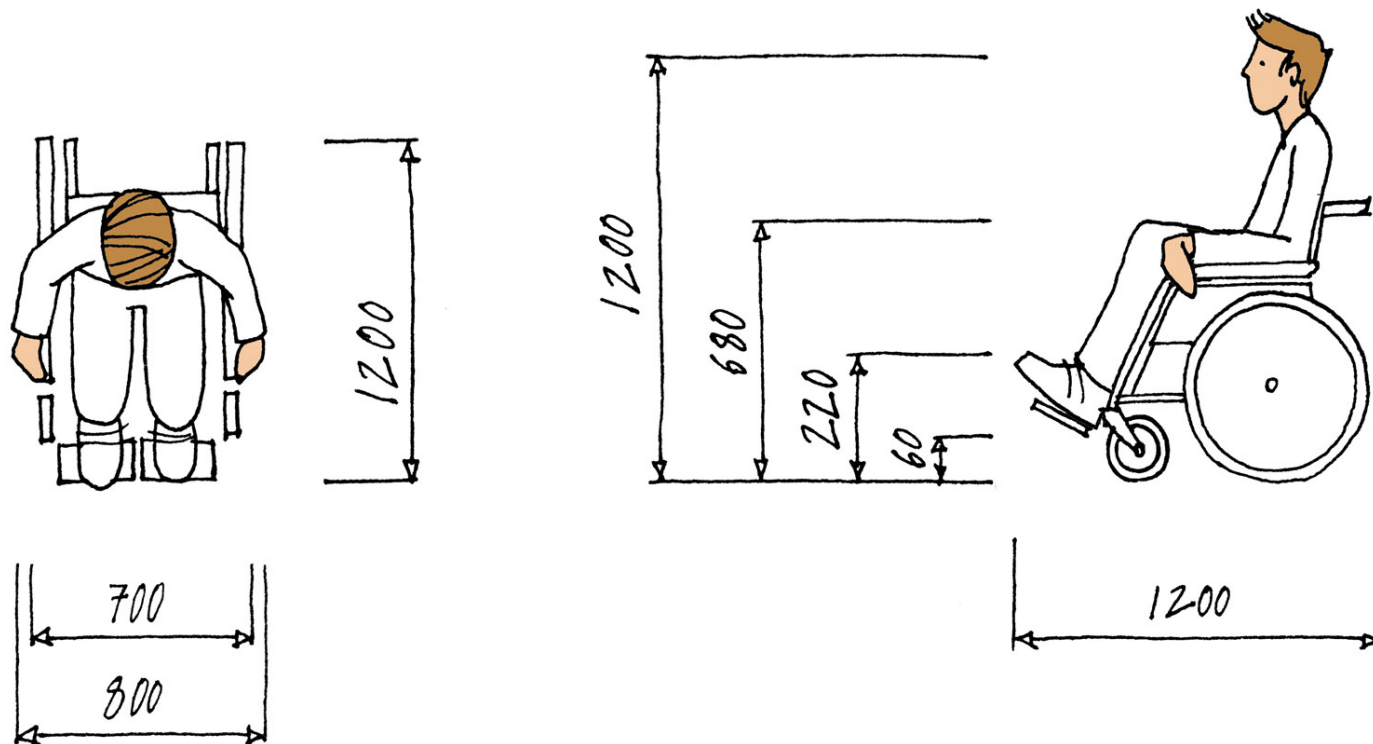
b) byla zohledněna přístupnost pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace, zejména u

1. staveb pozemních komunikací a veřejných prostranství,
2. staveb občanského vybavení v částech určených pro užívání veřejností,
3. společných prostor a domovního vybavení bytového domu,
4. bytu zvláštního určení,
5. staveb pro výkon práce více než 25 osob, pokud charakter provozu v těchto stavbách umožňuje zaměstnávat osoby se zdravotním postižením.

Obecné zásady přístupnosti

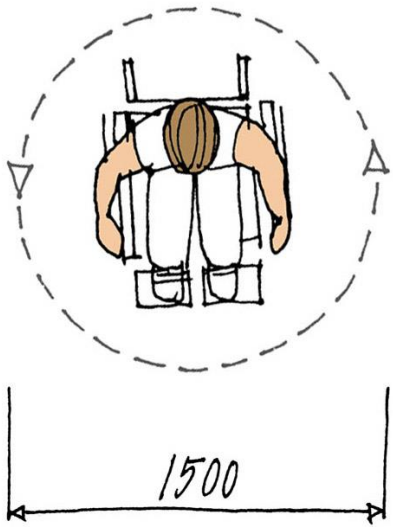
Obecné zásady přístupnosti

Rozměry vozíku

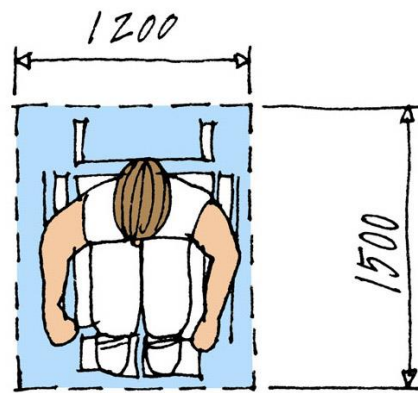

Obecné zásady přístupnosti

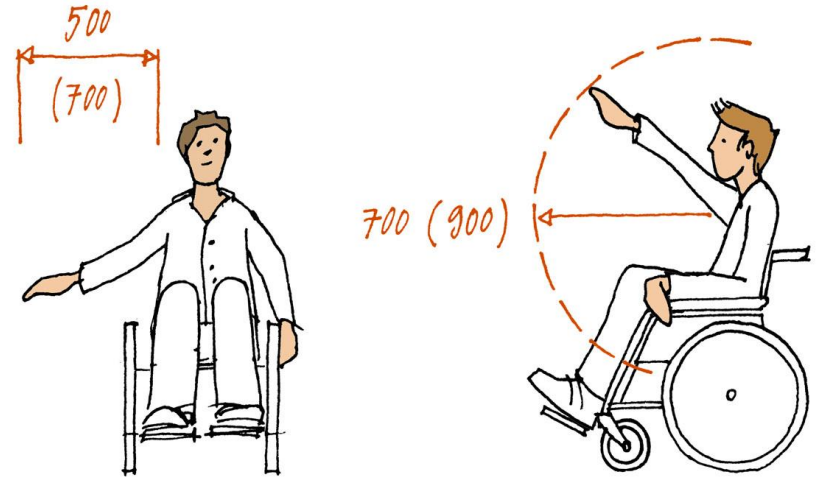
Základní prostorové parametry

Manipulační prostor
kruh o průměru 1500 mm

Otáčení o 90° v případě změn
dokončených staveb -
1200mm x 1500mm

Výška manipulačních prvků 600 – 1200 mm
Odsazení od pevné překážky min. 600 mm

Obecné zásady přístupnosti

Veřejné komunikace

Podélný sklon max 8,33 %
Příčný sklon max. 2 %

Šířka min. 1500 mm
Lokální zúžení min. 900 mm

Převýšení max. 20 mm

Povrch musí být pevný,
rovný a upravený proti
skluzu

Obecné zásady přístupnosti

Parkování

Rozměry
Přístup na chodník

Sklon

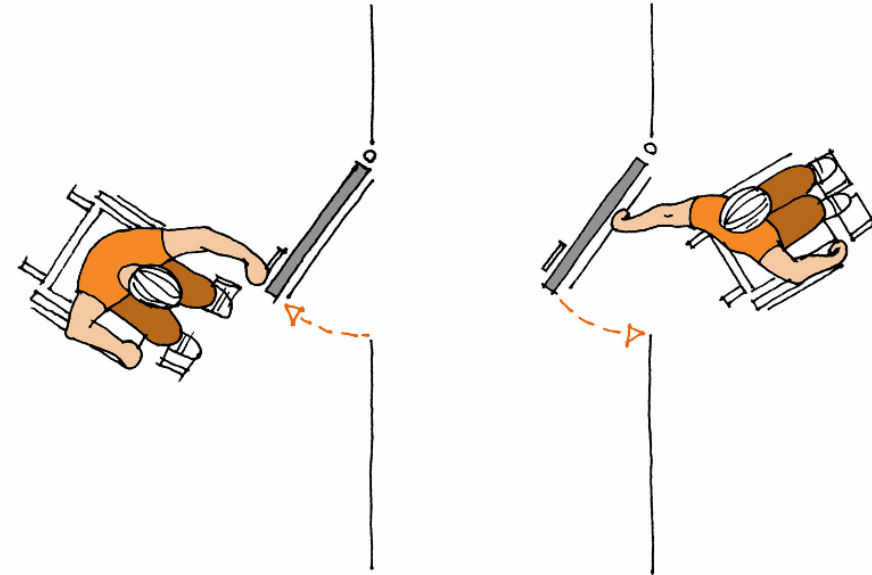

Povrch

Obecné zásady přístupnosti

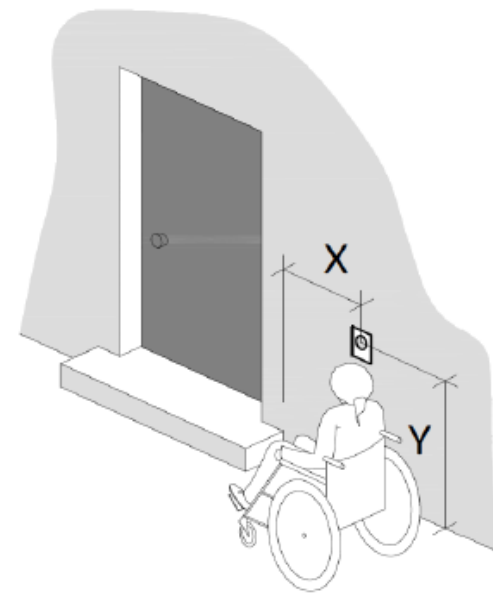
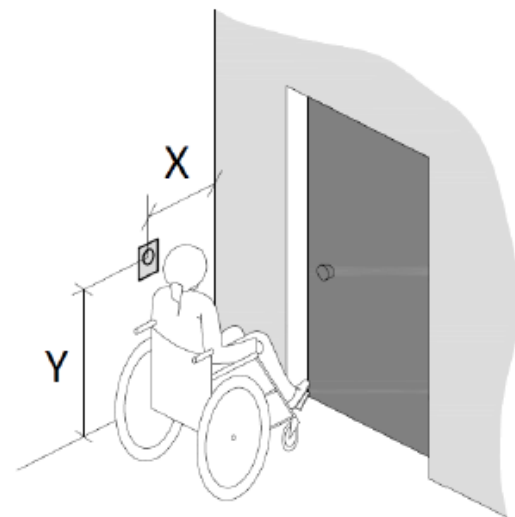
Vstup - rozměry

- Před vstupem do budovy musí být volný manipulační prostor nejméně **1 500 mm × 1 500 mm** (otevírání dveří od sebe). Při otevírání dveří do manipulačního prostoru (k sobě) musí být nejméně **1 500 mm × 2 000 mm** (2 000 mm ve směru přístupu).
- Šířka vstupu **min. 900 mm**
- **Bez schodů a vyrovnávacích stupňů** (řešení šikmou nebo svislou plošinou pouze v případě změny stavby v odůvodněných případech)

Obecné zásady přístupnosti

Vstup – umístění zvonkové signalizace

Obecné zásady přístupnosti

Vertikální pohyb po budově

- výtah

- bezbariérová rampa

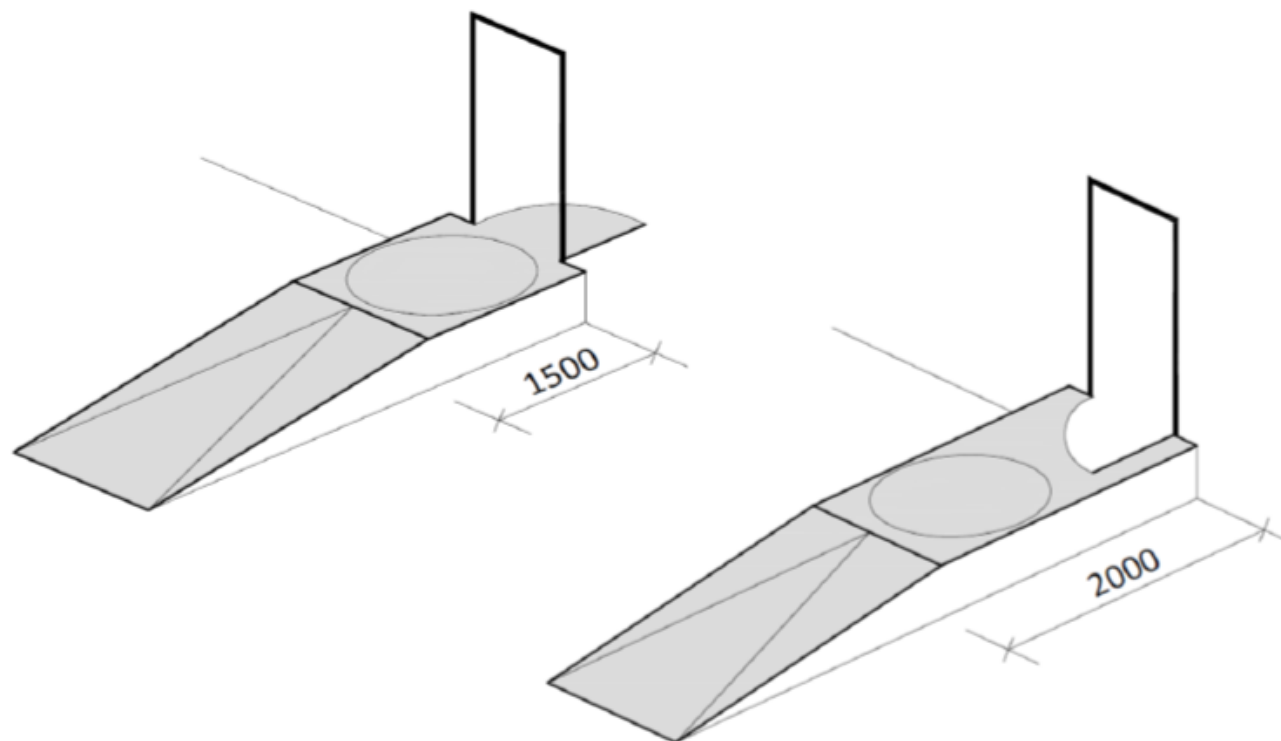

- svislá a šikmá
schodišťová plošina

Obecné zásady přístupnosti

Bezbariérová rampa

- sklon, šířka, délka
- manipulační prostor
- zábradlí, madla

Obecné zásady přístupnosti

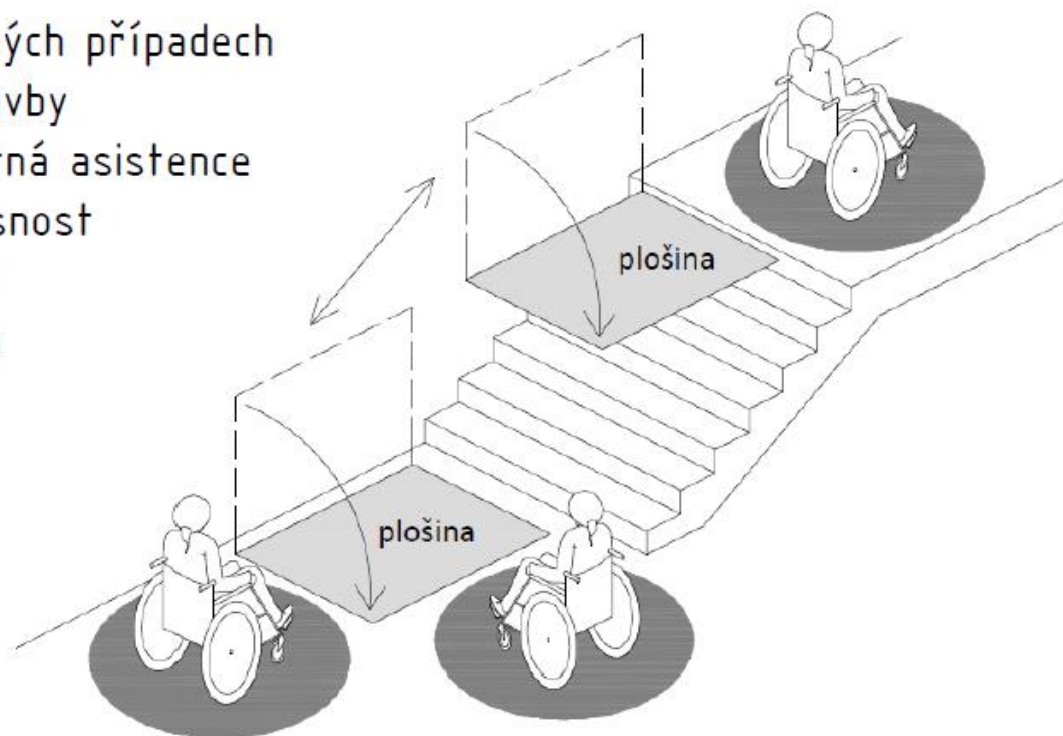
Bezbariérová rampa

Obecné zásady přístupnosti

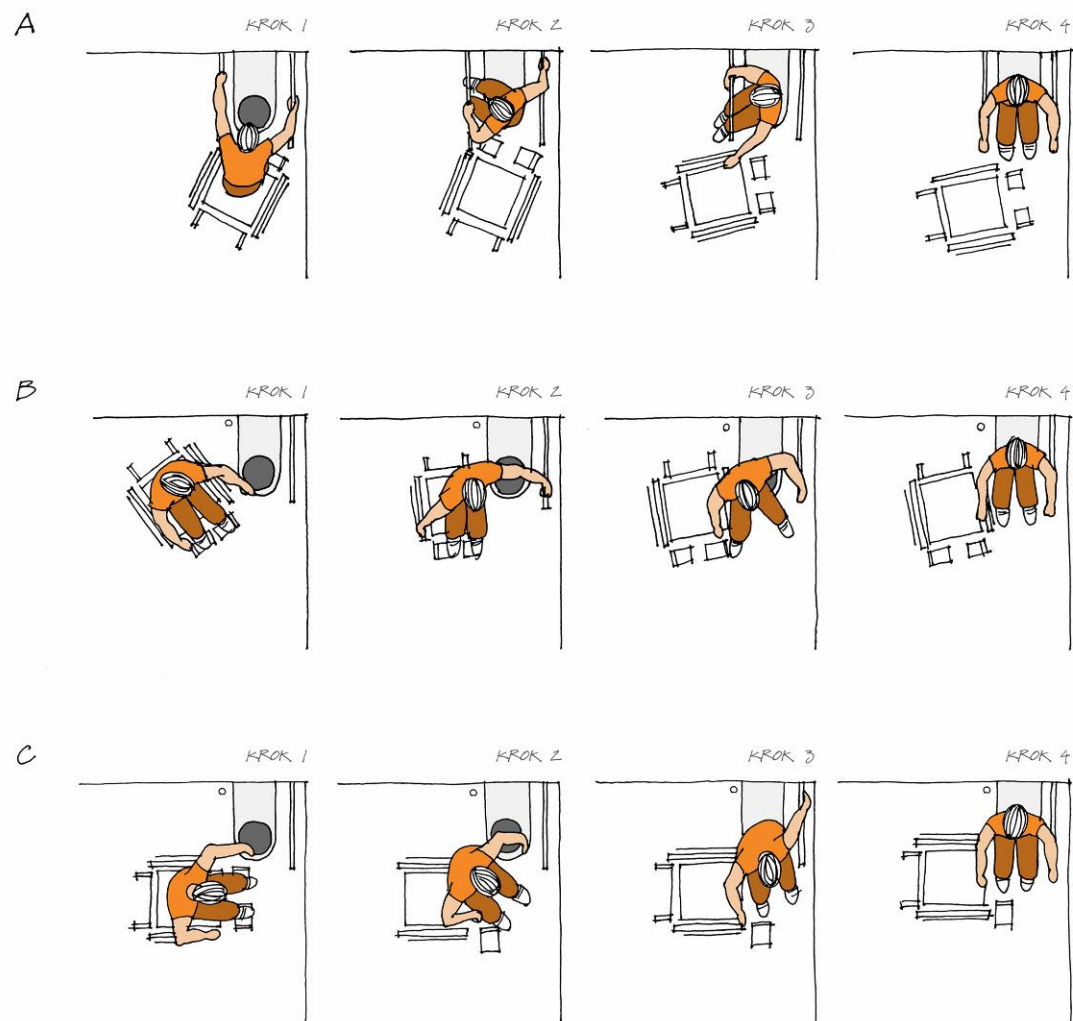
Šikmá a svislá plošina

- v odůvodněných případech u změny stavby
- většinou nutná asistence
- omezená nosnost
- poruchovost
- pomalá jízda

Obecné zásady přístupnosti

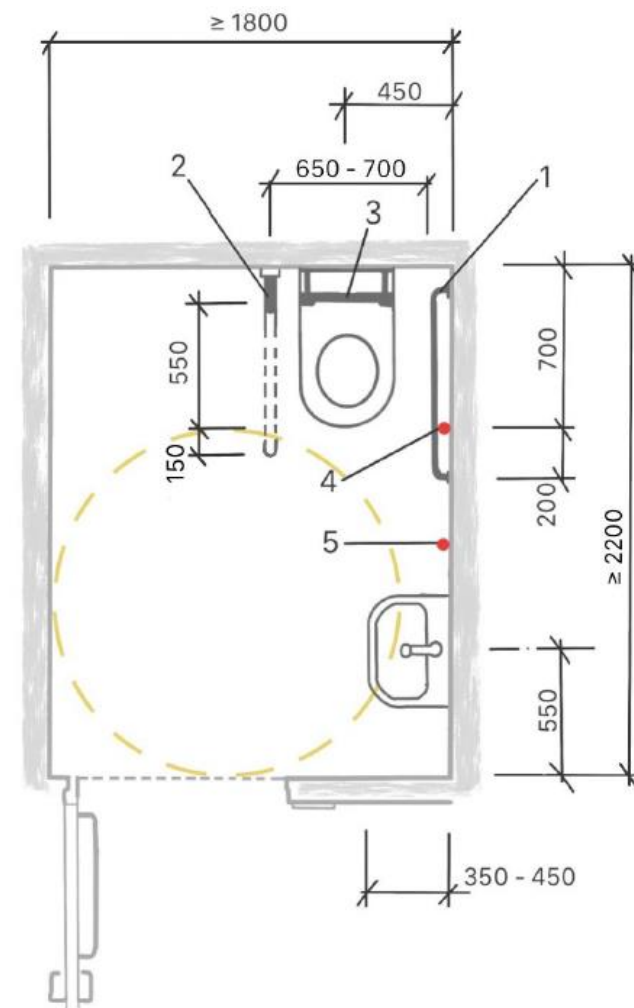
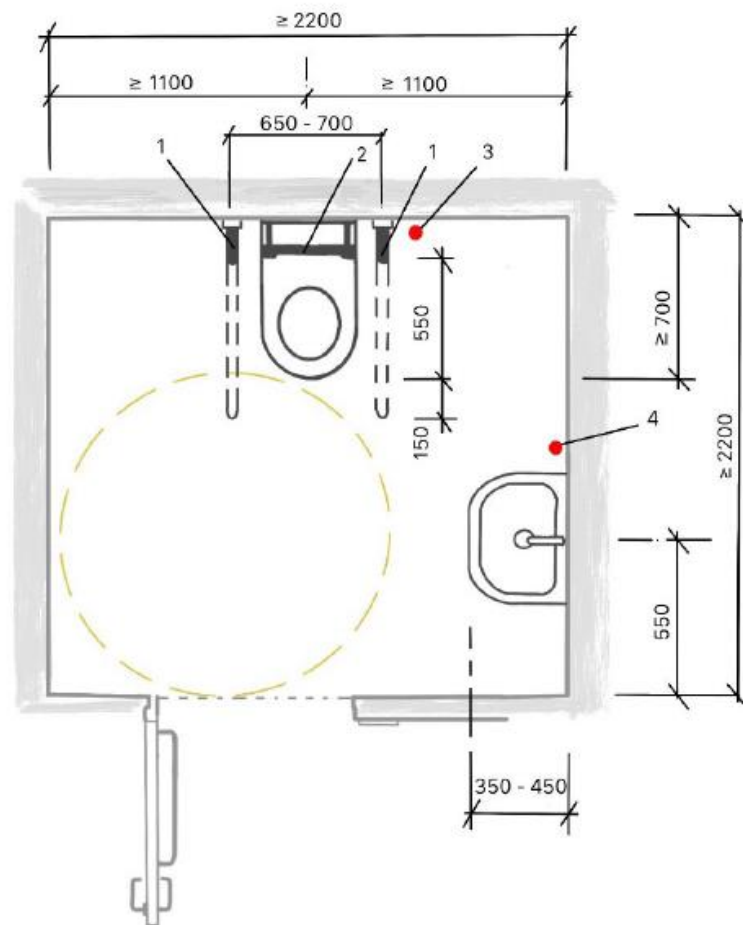
Hygienická zařízení

VARIANTY ZPŮSOBU PŘESUNU VOZÍČKÁŘE NA WC

Obecné zásady přístupnosti

Hygienická zařízení

Obecné zásady přístupnosti

Bydlení – bytové domy mohou obsahovat

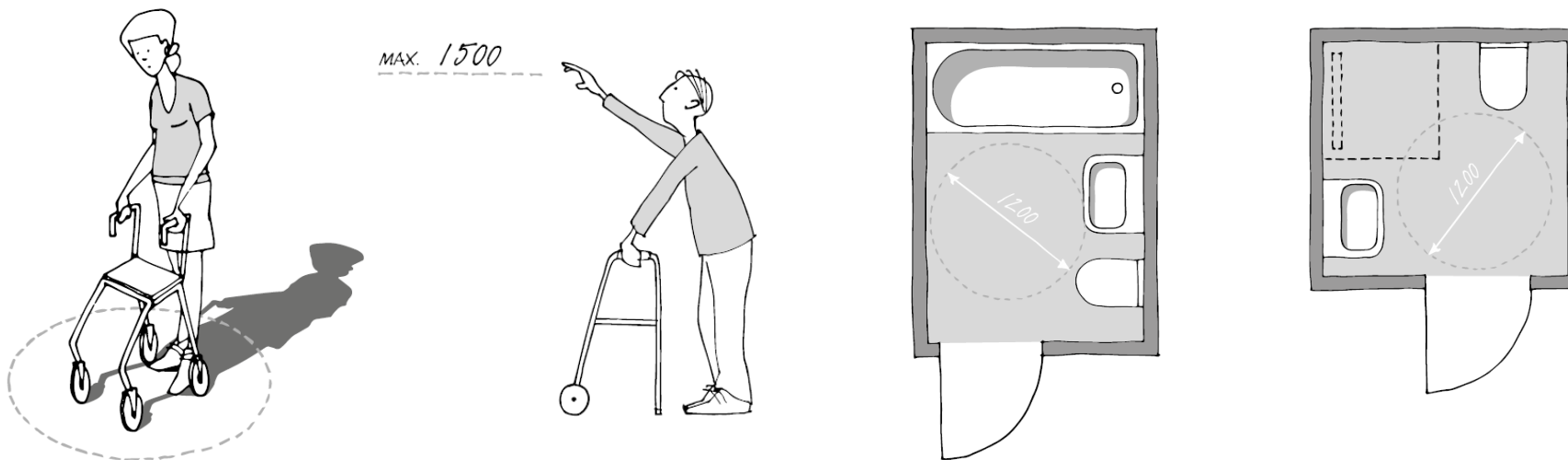
- Byt bez požadavku na přístupnost
- Byt v univerzálním standardu (S120)
- Byt zvláštního určení (S150, S180, byt pro osoby se zrakovým postižením)

Obecné zásady přístupnosti

Univerzální standard S120

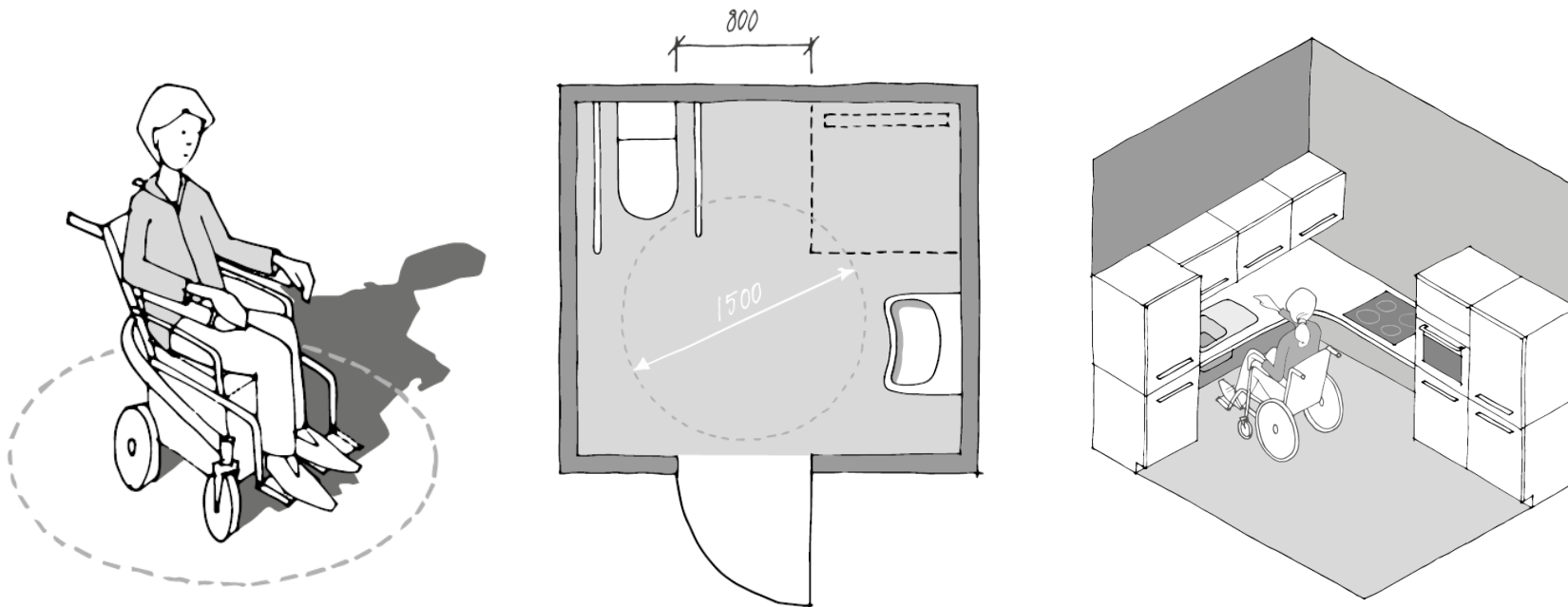
- Byt s univerzálním standardem S120 představuje základní, nejnižší prostorové požadavky, které mohou uspokojit většinu obyvatel a jsou zároveň aplikovatelné při běžné bytové výstavbě.
- Hlavním požadavkem tohoto standardu je možnost zajištění **manipulačního prostoru o velikosti kruhu o průměru nejméně 1 200 mm** ve všech místnostech.

Obecné zásady přístupnosti

Byt zvláštního určení – bezbariérový standard S150

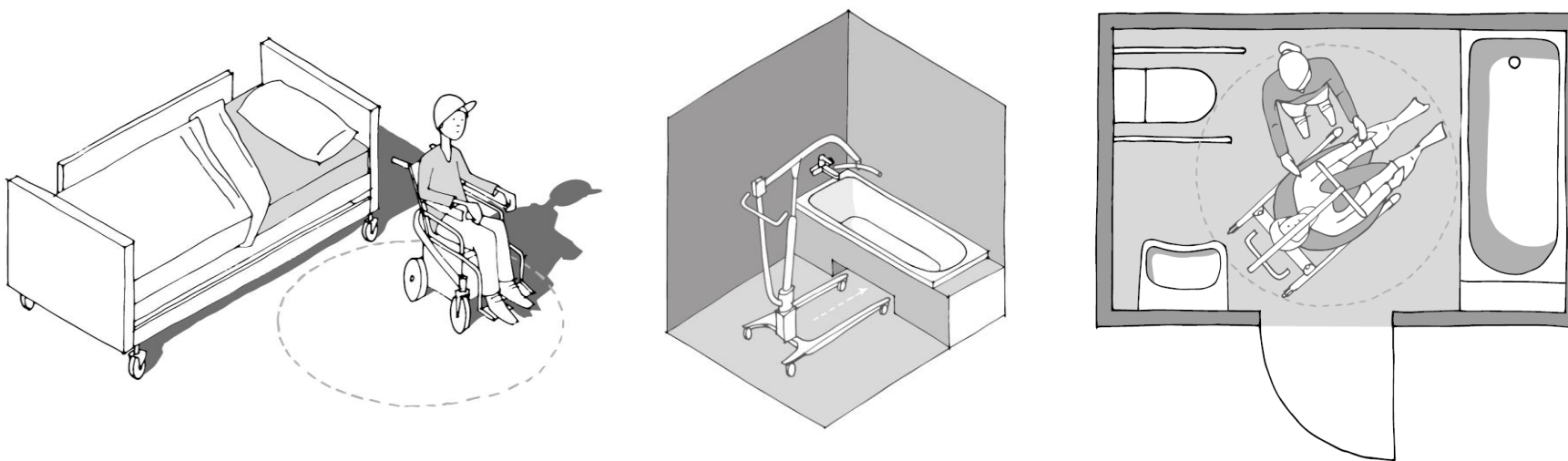
- Byt s bezbariérovým standardem S150 představuje standard, který uspokojí potřeby zejména **osob využívajících různé typy ručně nebo elektricky poháněného vozíku** s různým druhem zdravotního znevýhodnění. Standard umožňuje těmto osobám **neomezené užívání vozíku ve všech místnostech bytu**. Předpokládaný uživatel může bydlet samostatně nebo být členem domácnosti, který se stará o děti i o provoz domácnosti.
- V základu je požadavek definován **manipulačním prostorem o velikosti kruhu o průměru nejméně 1 500 mm**.

Obecné zásady přístupnosti

Byt zvláštního určení – specifický standard S180

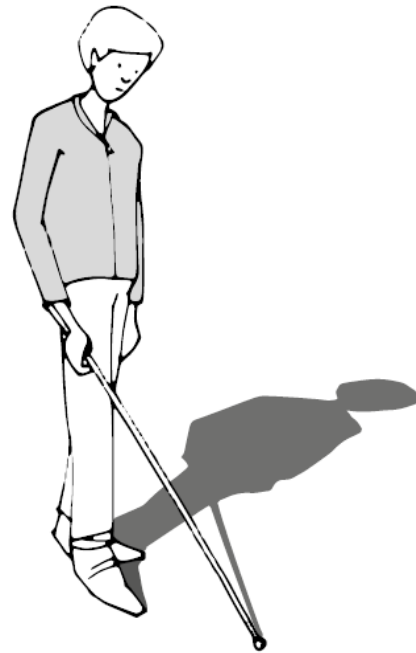
- Byt se specifickým standardem S180 zohledňuje potřeby osob s **těžkým zdravotním postižením, využívajících celodenní péče asistenta**, předpokládá se, že většinu činností zajišťuje asistent, proto také musí být část bytu (typicky kuchyň) upravena pro užívání osobami bez zdravotního postižení.
- Byt představuje standard definovaný požadavky na **manipulační prostor o velikosti kruhu o průměru nejméně 1 800 mm**, tento požadavek je však nutné naplnit pouze v některých místnostech bytu (např. koupelna, ložnice/pokoj). Tento prostor umožní asistenci i za použití zvedacího zařízení.

Obecné zásady přístupnosti

Byt zvláštního určení – byt pro osoby s těžkým zdravotním postižením

- Byt pro osoby s těžkým zrakovým postižením musí zohledňovat uživatelské požadavky na bydlení těchto osob, a to zajištěním **vyššího standardu požadavků z hlediska hmatových a akustických opatření pro pravidelné a bezpečné užívání osobami bez vizuální kontroly**, například vodicí linie v exteriéru, domovní a technické vybavení bytu.

Obecné zásady přístupnosti

Specifický účel budovy

- Přístupnost bazénové plochy v případě bazénů a koupališť
- Přístupnost hlediště v případě kulturních a sportovních staveb
- Přístupnost pracoviště v případě staveb, kde je zaměstnáno více než 25 osob
- Přístupnost služeb v objektech úřadů (podatelny, přepážky, kontaktní místa, obřadní síně,...)

Děkuji za pozornost